

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

на чл. рік 20 кор.
в рік року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1/70 кор.

За границю:

чл. рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і думу ми вярнеш: а не вольдем мылостя і ври не вольдем,
бо руськє ми серце і ври руськє» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свята о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровского (Хорунщини). Експедиция місцевя в Агенції Соколовского в пассажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялимо на попереднє застереженє.— Рекламациі неопечатаніє вільні від порта.— Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Шесте загально-австрійське віче католиків у Відні.

(Δ) Дня 16—19. листопада с. р. відбуде ся у Відні шесте загально-австрійське віче католицьке, присвячене важним сучасним питанням, котрі також повинні живо обходити руску суспільність. На жаль наша суспільність ще мало розумів і належно не оцінює великої досягlosti таких з'їздів спільних з представниками інших народів австрійських.

В останнім вічу в 1905 р., на котрім радник Ол. Барвіньский мав реферат про взаємини родини і школи у вихованю молодіжи, брало участь окрім Є. Е. Митрополита Шептицького ледво кількох святихників а з світської інтелігенції, котра там зпосеред інших народностей була так численно заступлена, не бачили ми з Русинів нікого. З огляду на се, що суспільно-політичні справи щораз більше висувують ся на дневний порядок, що і для нашого народу потреба такої органічної систематичної роботи в тім напрямі, годилоб ся нашим народолюбцям придати ся сій роботі і організації, як її переводять інші австрійські народи, і у себе дома розпочати таку роботу систематичну і органічну. На останнім з'їзді на Велеграді переконали ся присутні там оо. Лежогубский, Галуциньский, др. Дорожинський і ин., як важною справою в такі взаємини, таке о пізнанє з представниками інших народів австрійських для Рускої Церкви, так і для руского народу. Тим то поміщуємо понизше відозву Комітету загально-австрійського віча у Відні з бажанєм, щоб духовні і світські Русини як найчисленнійше взяли участь в тім з'їзді, прийняли ся рефератів, брали участь в дискусиях ітд.

Нема найменшого сумніву, що всі руско-кат. Владики возьмуть участь в тім з'їзді а також і представники руских капітул.

Пятий загально-австрійський зїзд католиків,—звучить відозва—якого світлий перехід лишив ся в нашій памяти, приніс в висліді знатний поступ в католицькім руху; довів передовсім до злуки австрійських католиків в центральну організацію, якій завдячує Австрія, що нагальні атаки неприятелів віри против нерозривности суспругих вязів і против католицької школи, найшли відповідне відвертє і що пере-

ведене антихристиянських плянів атеїстів і вільномулярів не дійшли до діла!

Однак не можемо не визнати, що акцію ворогів віри, хотяй здержано, та прецінь не знищено. Несподіваний опір католицького народу еще не відняв відваги нашим противникам, ані не розоружив їх. Овсім, тим усильніше старають ся тепер дїянати свої ціли, без ослон, отверто признають ся до своїх антирелігійних намірів.

Тепер чекають нас, католиків, тяжкі часи, тяжкий бій: примір культурної борби іде з інших країв, а той самий клич підніс ся вже і в Австрії та тепер є святим обовязком католицького народа не ухилити ся перед грозячою небезпечкою, але всіма стоячими нам до розпорядженя средствами боронити наших найбільших і найсвятійших дїбр: віри і католицької Церкви з Христовим намісником на землі і віднати ся накиненої нам борби.

Щоби однак сю святую війну розпочати з виглядами побіди, мусимо по думці заповіді: «Моли ся і працюй» не лише запевнити собі Божу поміч, але також виострити наше оружє, щоби могли єго ужити відповідно. Средства, ухвалені на останнім з'їзді католиків, виявили ся добрими, однак потребують улїпшень; узол організації межи католицькими народами Австрії, завязаний до тепер дуже легко, щоби зєдиненім ворогам ставити успішний опір. Католицька праса і література потребує розвою, оборона перед рухом «проч з Римом» («Los von Rom») вимагає зміцненя, а шкільна квестия ближших пояснень.

Дельгати австрійських дієцезій означили речинець на відбутє слідуєчого католицького зїзду під конєць 1907 року і повірили виконанє сеї ухвали вибраному в сій цілі комітєтові. Комітет, вивязуючись зі свого завданя, визначив на сю ціль падолист с. р. і постановив, що засіданя зїзду зачнуть ся 16. падолиста і будуть тривати до 19. вечером. Зїзд відбуде ся в дусі останного зїзду, однак буде розважати передовсім тільки найважнійші квестії, ограничить число предметів, вимагаючих наради, посвятить їм за те в комісиях більше часу.

Тому запрошуємо як найсердечнійше католиків зі всіх коронних країв, зі всіх дієцезій і всіх народностей, щоби взяли уділ у з'їзді, який має за завданє крім заманіфестованя нашої незломної вірности до престола і вівтаря, обговорити і поперти справи практичного християнства! Нехай нам допоможе святий Дух при приготованях і нарадах і

най їх возьме Найсвятійша Дїва Марія під Свої святі крила!

Почесна президия:

Кс. др. Богумил Маршаль суфраган і генеральний вікарій з Відня, Ернест гр. Сільва-Тарука, президент центрального комітету для Австрії, Максим гр. Вінінггоф-Шель, презес віденьського дієцезального комітету.

Президия:

Др. Альбин гр. Спінетте, генеральний секретар центрального католицького комітету для Австрії, кс. Вільгельм Міхеле, Франц гр. Вальтерскірхнер.

Слідують відтак підписи центрального католицького комітету, між якими находимо імена послів кс. Кеметера, др. Маєра, гр. Морєся, др. Сустершица, др. Ярослава гр. Туна, дальше князі Павло Сапіга, Аверсперг, Лобковіц, краввий маршалок Ромберг і и., між презесами дієцезальних комітетів підписані між иншими архіпрєсвитер о. Андрій Білецький зі Львова і архіпрєсвитер о. Карло Волошинський з Перемишля.

Руский а український

(Русь-Україна).

В найновіших часах польські повністичні часописи хотять убити руску справу тим, що кажуть: «Niema Rusinów, są tylko Ukraińcy i Moskale». Для тих часописий видає ся назва «Україна» начеб то доперва новішими часами видумана (так само думає «Галичанін») і з назвою «Русь» не має нічого спільного. Радимо отже тим панам, які се пишуть, провчити ся троха більше рускої історії, а тоді переконають ся, що вже від XII ст. назва «Україна» була на Русі дуже популярною. І так Київська літопись, оповідаючи про смерть князя переяславского Володимира Глібовича 1187 р. каже, що „о немже У к р а и н а много постона“ (Літопись по іпатскому списку. С.-Петербур. 1871, ст. 439). Назва України віднесена тут до Переяславщини. Але й до Галичини відноситься ся назва Україна. Таж Київська літопись оповідає під 1189 р., що князь Ростислав Берладничич приїхав «ко украинї галичькой», а уживає сеї назви мабуть на означенє галицького Понизя. Галицько-волинська літопись прикладає сю назву до галицького Забужа, то є погранича з Польщею. Під 1213 р. читаємо там, що князь Данило віді-

брав від Лешка »Берестий, Угровеск и Верещинъ, и Столпъ, Комочъ и всю украину« (Лѣт. по ипат. сп. ст. 490), а під 1282 р., що Лешок взяв у Володимира Васильковича »село на Вѣкраиници, именовъ Воинь« (ibid. ст. 571). Назва »Україна, український«, яка означала первісно пограничні землі Руси, набрала пізнійше значіння загального на означенє Руси, коли назву »Русь, руский (руський)« присвоїла собі Московщина. Уживає ся назви „Україна-Русь, українско-руський“ навіть у всіх шкільних підручниках, апробованих Радою шкільною кравною (яких згадані панове й на очі не бачили!). Для відрізнєння назви »руський« від »руський« (в значіню московський) уживають Поляки в конгресовім королівстві назви »rusiński«, так само й Чехи, Німці для відрізнєння від »Russen« уживають назви »Ruthenen, Russinen«. Сам руский нарід називає себе побіч назви »Русини«, »Руснаки«. Назва »український« має анальоґію. Так як її з означєня пограничних земель руских переніс нарід на всі землі, так само й назву „Лях, лядский“, яка означала первісно лиш одно польське племя (Lechici), переніс руский нарід ще в часах Нестора на означенє цілого польського народу. Мадяри зовуть Поляків »Lengyel, Lengyelország« (Польща), для Турків була Польща „Lechistan“. Чи ж з сего можна виводити, що нема Поляків, тільки Ляхи? Але сягнім ще до наукової термінології найновіших часів і пригляньмо ся, що каже про те визначний польський учений проф. Пташицкий з Петербурга. Він пише про білоруский язык, що: W polskiej terminologii można nazywać go, jak nazywał go Strykowski, ruskim, gdyż dla innych języków ruskich mamy inne nazwy, jak: rosyjski, ukraiński, moskiewski“. (Wielkiego księstwa litewskiego i żmódzkiego kronika. Wilno 1907, ст. 1). Як бачимо, справдешній учений чоловік не скаже, коли замість »руський« уживає ся назви »українско-руський«, що „niema Rusinów, są tylko Ukraińcy i Moskale“. Так можуть говорити тільки недоуки і іґноранти, якими є панове редактори польських повністичних часописів і їх співробітники, котрі о предметі, про який хотять судити, не мають найменшого поняття й знають ся на тім хиба як... koza na pierzgu!

—б.

Виметіть зперед порога!

Тяжко не писати сатири, доторкнувши наших міжпартійних відносин. Виступленє Москалів з »малоруского« клубу в припечатанем давнійшої безглуздої консолідаційної політики націонал-демократів. В суспільно-політичнім напрямі були принципалістами, в національнім і релігійнім напрямках опортуністами. Колиб було на відворот, то певно руско-українська справа булаб далеко більше зискала. Ведучи політику в радикальнім напрямі у злуці зі соціялістами засуджують себе націонал-демократи на довгі літа на безуспішні зусилля, а викохавши під крилами консолідацій рівно практич-

них, як підлих »істинно-руських«, видвинули для української ідеї завзятого і небезпечного ворога.

Легенда про »твердих Рутенців, привязаних до етимолоґії«, якою заслонювались консолідаційні менери, розвіялась мракою, коли лише два молоденькі послики здобули ся на відвагу дунути на неї правдивим севєрним вітром! Найкраще показало ся се на стрийськім окрузі, який завсїгди ставляно як примір консолідаційної згоди і можливости пожитя з твердяками, яким немов то попри їх церковно-етимолоґическі пересуди і не вдумці бути Москалями! По увертурі в Горлицьку, достойне фінале: виступленє о. Давидяка з малоруского клубу.

А той пос. Король, якому ще недавно »Діло« вклало в уста медоточиві слова немов то єму совість не дозволяє стати Москалем, бо ним ніколи не був(!), чи ж завагає ся хотїти на хвилю опертись тому північно московському подувови? А вже найхарактеристичнійше поступив собі пос. Курилович. Той чепуренький, новоупечений радничок був прецінь найкомпромісовішим чоловічком в сьвітї: ніхто і не подумав ся би був ніколи єго кацапства, колиб не то, що був колись головою »Друга«. Але се тільки слава з академічних часів, а понад се він ніколи не виявляв ся зі своїм кацапством і овшїм входив радо в круги українських народовців, так що остаточно вишов зі свого округа яко компромісовий посол обох партій.

І щож показало ся? Якраз сей »компромісовий« — він перший »вибил« з малоруского »клуба«, а тепер він з властивим всяким Валєвродам завзятем організує в своїм виборчїм окрузі зїзди всяких »істинно руских« задля мобілізації своїх сил і дискредитованя українства. І так сяніцкий зїзд »мужей довбєря«, скликаний п. Куриловичем, ухвалив: 1) візвати львівський »Народный Домъ« до основаня пр ватної, російської гімназії у Львові а москвофільських послів, аби підперли сю справу у Відни; 2) візвати тойже »Нар. Домъ«, аби відбрав від СС. Василянков реальність і інститут дівочий при ул. Зиблицевича та віддав сю інституцію в руки »істинно-руські«; 3) візвати »Русску Раду« до основаня москвофільського »школьного общества«; 4) візвати москвофільів до основаня власного асекураційного товариства і каси ощадности. — Відбутий того самого дня в Сяноці зїзд »лемковско-руської молодежи« ухвалив: 1) »по всей лемковской Руси высоко выдвигнути прапоръ русской идеи« і в тїй цілі »вчущити крестьянамъ русско-народныи убѣжденія« при чїм — для примани — треба »работати надъ улучшеніємъ ихъ экономического быта«; для переведєня сего вибирає ся комітет, а крім того іменує ся керманичів роботи по всіх судових повітах Лемківщини; 2) сейчас по зборах »молодежь« розїзджає ся по своїх повітах і »начинаєть свою акцію«, агітацією, розкидуванєм брошур, газет ітд., устроюванєм курсів пожарничих і для анальофабетів, засновуванєм читалень »общества Качковского« ітд.; 3) на сю ціль збирати складки всілякими способами; 4) візвати всіх москвофільів до повної сепарації від

Українців на всіх полях суспільного життя; 4) уживати до народу »галицко-руського нарѣчїя« а самим вчити ся по московски; 5) внести в парламент петицію о введенє московської мови до університету, гімназій і т. д.

Як бачимо, Москалі беруть ся практично до роботи, а тепер, коли они вже здекларували ся ясно і на виї викажуть свою силу, то хотїти і як підупала тепер Росія, она єще найде для них средства на нові пособія, щоби на галицкїм ґрунті противділати українській ідеї. Тому то тепер тим більше оправданє становиско, яке ми завсїгди занимали супротив москвофільів: передовсім зробити з ними порядок!

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

Новіткі.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Прохора, Інокент.; римо-кат.: Лаврентія. — В неділю: руско-кат.: Калиника; римо-кат.: Зуванни. — В понеділок: руско-кат.: Сили; римо-кат.: Кляри.

— **»Діло« розлютило ся** нашою заміткою зверненою до укр.-рус. акад. молодїжи, котра свого часу на вічу в справі укр. рус. університету назвала придбанє катедр рускої історії і другої катедри рускої літератури, та гімназій — трінкгельдами для руских послів. Тоді »Діло« не виявило такого благородного обурєня і вважало такі оклики зовсім приличними, а тепер хоче нас учити приличности задля того, що ми дозволили собі сей вислов акад. молодїжи приложити до ухвалених на ціле літо диет послам. Ми осудили таке побиранє диет за час довгих літних ферій, за котрим промовляв »народний заступник« п. Пернерсторфер, з загального становища і інтересу податників, осудили се так само і інші дневники австрійські, а чеські часописи домагали ся, щоби їх послі зложили сї диети на потерпівших від елементарних шкід хліборобів. Колиж »Ділови« не став аргументів, тоді оно звикло кидати ся з особистими напастями, а хоч само покликєє ся на приличність, не почуває ся до найелементарнійшої вимоги, якою повинен визначати ся всякий дневник — до правдомовности і забуває на народну приповідку: брехнею сьвіт перейдеш та назад не вернеш ся. Отже такою безличною брехнею є говорєнє про »вижебруванє усяких „трінкгельдів“ в формі стипендій, запомог ітд. для своїх крєвняків“, що нібито п. Барвіньський »зробив предметом своєї »політичної« діяльности« — бо з крєвняків п. Барвіньського не побирав ані оден ніяких міністерияльних трінкгельдів в формі стипендій і запомог а коли п. Б-ий вижебрував такі міністерські стипендії і запомогі, то побірали їх (і то дійсно »масні«) як раз прихильники »Діла« а навіть крєвняки теперішнього єго редактора. Принагідно будемо могли на се подати автентичні документи. Так само прямою брехнею є се, будьто би син п. Барвіньського дістав »масну стипендію« за мнимі »напасти« на д-ра Щурата, о чїм подаємо понизше окрему заяву.

Заява. В статі »Діла« з середї дня 7 червня ч. 166 п. з »Політичні гльоси« подано, начеб то я »в заплату за поміч польськєму учєному Брікнерови в напастях на п. Щурата (з приводу »Bogardzie-n«) одержав масну стипендію на виїзд на студії«. Се не перший випадок, що »Діло« кидає на мене брехливі калюмнії (пригадую справу іматрикуляції по повороті з сєдєсїї і відповіднє моє спросто-

